

Odpověď na žádost o informaci ze dne 17. 5. 2019

Otázky:

- 1. Informace o jednotlivých případech náhrady škod zaplacených v letech 2014 až 2018 z titulu vydání nezákonného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu, které povinný vyplatil. Uveďte základní informace, kterými disponujete.*
- 2. Vysvětlíte, proč v letech 2014 až 2018 nebyly vymáhány regrese náhrady škod z titulu vydání nezákonného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu ani v jediném případě.*

K otázce č. 1 a 2

Celkem deset případů, v nichž Ministerstvo zemědělství poskytlo v uvedeném období náhradu škody, se týkalo nepřiměřené délky restitučního řízení podle zákona č. 229/1991 Sb. o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (zákon o půdě). Konkrétně šlo o následující:

Rok 2014 – 250 000 Kč a 70 900 Kč.

Rok 2015 – 340 000 Kč a 480 000 Kč.

Rok 2016 – 630 000 Kč a 1 393 469,20 Kč.

Rok 2017 – 27 518,40 Kč; 70 000 Kč; 160 000 Kč a 480 000 Kč.

Restituční řízení podle zákona o půdě jsou mimořádně komplikovaná jak po stránce skutkové, tak právní. Z hlediska skutkového lze zmínit potřebu prokazování vlastnických a jiných vztahů k nemovitostem v rozhodném období, tedy od roku 1948 do června 1991, respektive rovněž před tímto datem, pokud je toho třeba k úplnému posouzení všech relevantních skutečností. Z hlediska právního pak mezi časté komplikace patří zejména posuzování právního nástupnictví mezi oprávněnými a povinnými subjekty, zkoumání oprávněnosti jednotlivých uplatněných nároků a řada dalších právních otázek.

Z hlediska uplatňování regresních nároků je pak třeba zmínit, že podstatná část restitučních řízení se odehrála před již zaniklými okresními úřady a po jejich zániku pak tato řízení pokračovala často před soudy nahrazujícími rozhodnutí správního orgánu podle části páte občanského soudního řádu. Případně též došlo po faktickém skončení řízení k revizím dotčených pozemků vzhledem k prováděným pozemkovým úpravám, digitalizaci katastrálního operátu apod. a bylo zjištěno, že do uplatněného nároku spadá ještě nějaký drobný nově nalezený pozemek. Proti okresním úřadům není možné uplatnit regresní nárok z důvodů jejich zániku, dohledat konkrétní odpovědné pracovníky je s ohledem na časový dostup velmi obtížné, v některých případech nemožné, přičemž prokázat jejich zavinění by bylo ze stejného důvodu ještě náročnější. Ministerstvo zemědělství pak nemá žádnou možnost jak regresně postihnout soudní orgány.

S ohledem na výše zmíněné komplikace a objektivní vysokou složitost jednotlivých případů pak nebyly v uvedených případech regresní nároky vymáhány, ačkoliv byla (a ve všech případech je) tato možnost samozřejmě zvažována. Pro úplnost je třeba dodat, že při uplatňování regresního nároku je třeba prokázat zavinění osoby nebo orgánu, který se na vydání nezákonného rozhodnutí, případně na nesprávném úředním postupu, podílel.

V roce 2014 pak soudy dále přiznaly náhradu škody ve výši 251 678,80 Kč z titulu nezákonného rozhodnutí o povolení stavby energetického vodního díla v Jihomoravském kraji. Rozhodnutí o povolení stavby vydal vodoprávní úřad v době, kdy tato agenda spadala pod Ministerstvo životního prostředí, a pochybení spočívalo v nedostatečném podkladovém stanovisku orgánu ochrany životního prostředí, avšak s novým vodním zákonem přešla kompetence k povolování staveb vodních děl na Ministerstvo zemědělství. V dané věci regresní nárok nebyl uplatněn, neboť nebylo možné prokázat zavinění orgánu ochrany životního prostředí, dokonce naopak bylo prokázáno, že v předmětné lokalitě v době rozhodování správních orgánů nebyly žádné poznatky o výskytu zvláště chráněných živočichů, tudíž jejich výskyt nemohl být ve stanovisku zohledněn.

Ve druhém případě pak soud přiznal žalobci, obchodníkovi s potravinami, náhradu nákladů správního řízení ve výši 96 Kč. Regresní vymáhání takové částky by bylo zjevně nevhodné.

Na základě dohody o narovnání byla v průběhu soudního řízení vyplacena částka 98 000 Kč skupině žalobců za nepřiměřenou délku řízení o kolaudaci stavby vodního díla. V tomto případě nebyla regresní náhrada vymáhána, neboť stavba vodního díla souvisela s mimořádně komplikovanou dopravní stavbou ve Zlínském kraji, přičemž příčina délky předmětného řízení spočívala právě v komplikacích v řízení o povolení dopravní stavby.

Rovněž na základě dohody o narovnání byla vyplacena částka 23 750 Kč za nepřiměřenou délku řízení o uložení sankce na úseku myslivosti, které trvalo téměř 5 let. Délka řízení byla zaviněna z části nečinností krajského úřadu a z části nejednotnou interpretací některých ustanovení zákona o myslivosti, které v dané době nebyly dosud aplikovány soudy ani na úrovni ústředního správního orgánu. Uplatnění regresního nároku vůči krajskému úřadu bylo zvažováno, avšak krajský úřad přijal opatření k nápravě a proškolil příslušné pracovníky, proto bylo od uplatnění regresního nároku upuštěno.

V roce 2015 pak bylo soudem přiznáno přiměřené zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení o odstranění části stavby jednotné kanalizace z pozemků žalobců v Severomoravském kraji ve výši 151 200 Kč, které v té době trvalo 23 let. Regresní nárok nebyl v dané věci uplatněn pro mimořádnou právní (např. v řízení o podané správní žalobě třikrát rozhodoval Nejvyšší správní soud) a skutkovou složitost věci, přičemž posledních cca 10 let řízení se odehrávalo ve správním soudnictví, přičemž nakonec bylo zcela potvrzeno rozhodnutí správního orgánu. Za zaviněný průtah lze považovat pouze určité prodlení při předávání spisů mezi rušenými okresními úřady a nově příslušnými správními orgány, kde ale nebylo vzhledem k časovému odstupu možno určit konkrétní odpovědné osoby.

Dále soud přiznal náhradu škody ve výši 510 529 Kč žadateli o podporu pro zpracovatele cukru pro nepotravinářské využití (výrobu kyseliny šřavelové). Komunitární právo umožňovalo v nově přistoupivších členských státech poskytovat uvedenou podporu od 1. 7. 2004, avšak vnitrostátní prováděcí předpis nabyl platnosti a účinnosti až později, přičemž soud dovodil, že v takovém případě mělo být o žádostech (předběžně podaných) rozhodnuto tentýž den. Regresní nárok nebyl v daném případě uplatněn, neboť postup správních orgánů byl zcela v souladu s příslušnými právními předpisy.

V dalším případě pak soud přiznal žalobci, odbornému lesnímu hospodáři působícímu ve Středočeském kraji, náhradu nákladů správního řízení ve výši 52 Kč. Regresní vymáhání takové částky by bylo zjevně nevhodné.

Čtvrtý případ se týkal přiznání přiměřeného zadostiučinění ve výši 33 000 Kč za nepřiměřenou délku řízení o odstranění nedokončené stavby energetického vodního díla v Olomouckém kraji trvajícího 22 let. Regresní nárok nebyl v tomto případě uplatněn pro mimořádnou právní složitost věci, kdy podstatou sporu byly dva konkurující si právní tituly z období před rokem 1989. Podstatná část celkové délky řízení pak připadala na řízení ve správním soudnictví.

V pátém případě bylo přiznáno přiměřené zadostiučinění ve výši 63 000 Kč za nepřiměřenou délku řízení o přiznání dotace na předčasné ukončení zemědělské činnosti, které trvalo 8 let. V roce 2015 pak odvolací soud navýšil přiměřené zadostiučinění o 10 500 Kč. Regresní nárok nebyl v tomto případě uplatněn, neboť většina délky řízení připadla na projednání věci ve správním soudnictví, když byla předložena předběžná otázka Evropskému soudnímu dvoru ohledně posuzování dopadů nároku na dřívější odchod do důchodu u žen-matek.

Šestý případ se týkal přiznání přiměřeného zadostiučinění šesti poškozeným v celkové výši 96 300 Kč za nepřiměřenou délku řízení o dodatečném povolení stavby studny na sousedním pozemku, které trvalo více než 5 let. V řízení docházelo k opakovanému rušení rozhodnutí správního orgánu prvého stupně, které však bylo zapříčiněno především složitou skutkovou situací, když vlastník dodatečně povolené studny opakovaně předkládal ověřenou projektovou dokumentaci ke stavbě, která se v dalším průběhu řízení, zpravidla až před odvolacím orgánem, ukázala vadná. Regresní nárok nebyl v tomto případě uplatněn

právě z důvodů vysoké skutkové složitosti věci a rovněž bylo zohledněno mimořádné vytížení vodoprávních úřadů v souvislosti s (mediálně zveličeným) koncem platnosti některých povolení k odběru podzemních vod.

V posledním případě byla zemědělskému podnikateli přiznána náhrada škody ve výši 127 978,18 Kč, za nevyplacené dotace za roky 2005 a 2006, kdy nebyl žalobce zapsán v evidenci půdy podle uživatelských vztahů (LPIS) jako uživatel některých pozemků. Při posuzování oprávněnosti zápisu v této evidenci se soud mimořádně odchýlil od ustálené rozhodovací praxe, proto nebylo možné v dané věci uplatnit regresní nároky.

V roce 2015 byla rovněž uzavřena dohoda o narovnání v rámci projednání předběžně uplatněného nároku na částku 14 625 Kč představující přiměřené zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení o uložení povinnosti vlastníku sousedního pozemku připojit se na veřejnou kanalizaci. V této věci nebyl uplatněn regresní nárok, neboť pro dokončení správního řízení bylo třeba vyřešit technické provedení napojení a zajistit práva k dotčeným pozemkům, z těchto důvodů bylo třeba řízení opakovaně přerušit. V řízení tak neexistovaly žádné průtahy zaviněné správním orgánem, přestože celková délka řízení byla nepřiměřená.

V roce 2016 bylo na základě dohody o narovnání uzavřené v průběhu soudního řízení vyplaceno přiměřené zadostiučinění ve výši 70 000 Kč za nepřiměřenou délku řízení o uznání honitby v Kraji Vysočina, které trvalo přibližně 11 let. Délka řízení pak byla zapříčiněna procesní náročností řízení (souběh žádostí, řada mimořádných opravných prostředků) a vývojem rozhodovací praxe na úrovni Nejvyššího správního a Ústavního soudu, proto nebyl v dané věci uplatněn regresní nárok.

Druhá dohoda o narovnání se týkala nároků vyplývajících z obecně nesprávného úředního postupu orgánů státní správy lesů ve Středočeském kraji při povolování činnosti tzv. lesní školky na pozemku sousedícím s nemovitostí ve vlastnictví poškozené osoby. Na základě této dohody byla uhrazena částka 10 000 Kč, poškozená osoba následně podala žalobu na zaplacení částky 263 700 Kč. O uplatnění regresního nároku bude rozhodnuto po skončení tohoto soudního řízení.

Na základě třetí dohody o narovnání byla poškozené společnosti vyplacena částka 11 835 806 Kč odpovídající dotaci v rámci programu rozvoje venkova, která nemohla být poškozené řádně vyplacena z důvodů nesprávného úředního postupu Státního zemědělského a intervenčního fondu spočívající v nezrealizování výplaty dotace ve stanovené době. Fond následně přijal nápravná opatření - byla provedena revize metodiky a došlo k znásobení a vylepšení kontrolních postupů při administraci žádostí zejména před ukončením programového období.

Čtvrtá dohoda o narovnání se týkala nároku na přiznání přiměřeného zadostiučinění ve výši 35 250 Kč za nepřiměřenou délku řízení o uložení sankce za více správních deliktů na úseku vinohradnictví a vinařství, které trvalo přibližně 9 let. Příčinou celkové délky řízení byl zejména rozsah deliktního jednání poškozené společnosti, přičemž největší část celkové délky řízení připadla na rozhodování ve správním soudnictví.

V pátém případě byla uzavřena dohoda o narovnání na částku 629 Kč představující náhradu škody v podobě účelně vynaložených nákladů na zrušení nezákonného rozhodnutí správního orgánu na úseku ochrany zvířat proti týrání v Jihomoravském kraji. Regresní vymáhání takové částky by bylo zjevně nevhodné.

Poslední případ z roku 2016 se týkal uzavření dohody o narovnání na částku 1 101 202,20 Kč, která měla být společností Drupork Svitavy a.s. vyplacena jako dočasná mimořádná podpora na chov prasnic, avšak v důsledku neúplných údajů obsažených k rozhodnému datu v ústřední evidenci zvířat vedené na základě pověřené Českomoravskou společností chovatelů, a.s. V této věci byl regresní nárok uplatněn a Českomoravská společnost chovatelů, a.s. způsobenou škodu Ministerstvu nahradila. Dohoda o narovnání je zveřejněna v registru smluv.

V roce 2017 byla v průběhu soudního řízení uzavřena dohoda o narovnání na částku 25 000 Kč představující přiměřené zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení o odstranění stavby kanalizace z pozemku ve spoluvlastnictví jednoho ze žalobců v Libereckém kraji, které

trvalo přibližně 9 let. V rámci stejného soudního řízení pak byl v roce 2018 uzavřen soudní smír s druhým žalobcem, a to na částku 53 935 Kč. Regresní nárok nebyl v dané věci uplatněn, neboť délka řízení byla způsobena především celkovou složitostí věci, z části pak i přechodnými personálními problémy dotčeného správního orgánu.

Dále byly uzavřeny dohody o narovnání s 8 chovateli včel působícími ve Zlínském kraji, kteří v důsledku nesprávného úředního postupu Krajské veterinární správy spočívajícího v nepřesném poučení o termínu pro podání žádosti o poskytnutí náhrady nákladů a ztrát vzniklých v souvislosti s mimořádným veterinárním opatřením proti nebezpečné nákaze moru včelího plodu nepodali své žádosti včas. Na základě těchto dohod byla vyplacena celková částka 276 285 Kč. Uvedenou částku však nelze z hlediska případného uplatnění nároku považovat za škodu na straně státu, neboť ze státního rozpočtu měla uvedeným subjektům být vyplacena, když splnily všechny ostatní podmínky pro přiznání podpory.

V roce 2017 byla rovněž uzavřena dohoda o narovnání se společností BONAGRAIN, s.r.o. na částku 1 761 034,81 Kč jako náhradu škody způsobené nevyplacením dotace v rámci programu HRDP, opatření Zakládání skupin výrobců, která nemohla být této společnosti vyplacena, neboť Nejvyšší správní soud zrušil zamítavé rozhodnutí až po skončení příslušného dotačního programu. Obdobné dohody byly pak v roce 2018 uzavřeny se společností Krůta logistic s.r.o. na částku 1 839 872,27 Kč a se společností OSEMPO s.r.o. na částku 1 344 428,23 Kč. Regresní nárok v těchto případech nemohl být uplatněn, neboť v případě těchto tří společností se správní soudy odchýlily od ustálené rozhodovací praxe v obdobných věcech a připustily existenci jednočlenné skupiny výrobců. Dohody o narovnání jsou zveřejněny v registru smluv.

V roce 2018 byl uzavřen soudní smír na částku 22 000 Kč jako přiměřeného zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení o vymození nepeněžitého plnění – odstranění nepovolené stavby dešťové kanalizace z pozemku žalobce, které trvalo přibližně 28 měsíců. V této věci nebyl regresní nárok uplatněn, neboť celková délka řízení vyplývala z mimořádné procesní aktivity obou účastníků (žalobce jako vlastníka pozemku a vlastníka dešťové kanalizace).

Dále byla uzavřena dohoda o narovnání s Mysliveckým spolkem Fojtovické pláně na částku 540 000 Kč jako náhradu škody a nemajetkové újmy za vydání nezákonného rozhodnutí v přezkumném řízení, kterým byl zamítnut návrh na uznání honitby Tetřívka Fojtovice. V této věci nebyl regresní nárok uplatněn, neboť po vydání rozhodnutí v přezkumném řízení došlo k podstatné změně rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu, pokud jde o posuzování lhůt pro přezkumné řízení. Dohoda o narovnání je zveřejněna v registru smluv.

Poslední případ v roce 2018 se týkal dohody o narovnání na částku 80 000 Kč jako náhrady škody za chovnou fenu plemene Leonberger, kterou v rozporu se zákonem o myslivosti usmrtila myslivecká stráž v Ústeckém Kraji. V této věci byl regresní nárok uplatněn a po odmítnutí dobrovolného plnění byla ve věci podána žaloba.